

nega parka kot v slovenskem parlamentu. Predstavili smo nekaj mnenj o zakonu, dokončno odločitev pa bo sprejel državni zbor. Upajmo samo, da bodo poslanci imeli glede edinega slovenskega narodnega parka pred

očmi v prvi vrsti predvsem interese treh - avtohtonih prebivalcev, planinske zveze in planinskih društev ter javnega zavoda Triglavskega narodnega parka. In ne nazadnje tudi narave. Na njene interese še vse preradi pozabljamo.

KAJ JE LETOS NAREDILA KOMISIJA ZA VARSTVO GORA PRI UIAA

DOBRODOŠLI MIRNI GOSTJE

JANEZ BIZJAK

Komisija za varstvo gora (MPC - Mountain's Protection Commission) se sestaja dvakrat letno. Letošnje spomladansko srečanje je bilo maja v Bruslju, jesensko pa septembra na Škotskem. MPC vodi **dr. Lutz Chicken** iz Brixna, osemdesetletni večni mladenič in legendarni zdravnik številnih himalajskih odprav. Slovenija oz. PZS je od leta 1991 enakopravna članica UIAA, podpisani pa je predstavnik PZS v MPC. Zaradi objektivnih finančnih razlogov je lahko »zraven« le enkrat letno ali enkrat na dve leti. Pod Lutzevo taktirko je MPC zadnja leta prevzela najpomembnejšo vlogo v UIAA, in sicer na področju, ki postaja univerzalno - ekologija in gore.

Ne pozabimo: polovica človeštva je odvisna od usode gorskih ekosistemov! Iz tega preprostejšega dejstva izhajajo usmeritve MPC in UIAA:

- če si hočemo obvarovati in ohraniti dostop do gorā, ne sme naše obnašanje povzročiti nobene škode; gorniki smo odprli poti v gore, toda za nami je udaril turistični naval z navadami, razvadami in zahtevami, ki nimajo nič skupnega s planinstvom;
- naša dolžnost je, da obiskovalce gora seznanimo s pravili obnašanja;
- gore so kot življenjski eliksir; dostopne naj bodo vsem, ki so jih sposobni doživljati peš, z lastno močjo; kaj in komu koristi množični turizem, ki povzroča vedno več negativnih posledic?
- doživljati gorski svet je pravica, varovati ga pa dolžnost.

EKOLOŠKI PROBLEMI V HIMALAJI IN ANDIH

MPC je že leta 1991 pozvala organizatorje odprav in trekingov, da so v tujih gorah dolžni za seboj pospravljati. Nihče drug, samo organizatorji in udeleženci odprav so krivi, da so postale gore Andov in Himalaje smetišče evropske, ameriške in japonske alpinistične »civilizacije«.

Zaradi vedno hujšega problema smeti in odpadkov, ki se vsak dan nabirajo za številnimi ekspedicijami (zasebnimi, trekingi, organizira-

nimi in neorganiziranimi, prijavljenimi in neprijavljenimi) po vseh gorstvih sveta, je komisija skupaj z nemškim Summit Clubom pripravila več strani dolg kodeks okolju in naravi prijaznega obnašanja v tujih gorah.

Vzporedno nastajajo novi konflikti. Nepal je enormno povišal takse za vrhove z izgovorom, da je to plačilo zaradi ekologije in varstva narave. Obiskovalci Himalaje trde, da Nepal samo pobira denar, ničesar pa ne stori za varstvo okolja in narave. Nekateri so predlagali (s tem se je strinjal tudi predstavnik Nepala), da bi odprave plačale takso za vrhove kot depozit, tega pa bi polovico dobile nazaj, če bi za seboj

vse počistile in pospravile (in odnesle!), kar pa bi nadzoroval zvezni oficir. Toda kako dobiti pod Himalajo denar nazaj? Nemogoče! Kar država vzame, ne vrne več.

Dodatna dilema: odprave, ki so prinesle svoje smeti nazaj v dolino, jih nimajo kam odložiti, ker vasi še ne poznajo odlagališč odpadkov. Kupi smeti ostajajo na robu naselij, kar še povečuje jezo domačinov. Peljati nazaj v Evropo, Ameriko, Japonsko? Da! Toda odprave, ki so pod Himalajo na letališčih plačale prevoz odpadkov, so samo plačale, uspeha pa ni bilo, saj so vreče ostale kar na robu letališč.

TEKMOVANJA, ŠPORTNE IN KOMERCIJALNE PRIREDITVE V GORAH

Za MPC so nesprejemljive, ker niso skladne s temeljnimi načeli gornišva: doživljati gorsko naravo, ne pa je spreminjati v areno za človekovo objestnost, domišljavost, samoljubno tek-

movalnost. Osnovni koncept MPC: samodisciplina in samoomejevanje, občutek odgovornosti do narave in soljudi niso omejitve naše (namišljene) svobode, ampak pogoj za premagovanje vedno večje neskladnosti med naravo in človekom.

Nekateri obiskovalci gora si izmišljajo vedno večje neumnosti, postajajo vedno bolj agresivni, nesramni, objestni. Ne zanima jih, kaj misli večina, ki v gorah išče predvsem mir in doživljanje naravnih lepote.

Na julijskem srečanju predsednikov planinskih organizacij ÖAV, DAV, CAI, CAF, SAC, AVS v Stubaiskih Alpah so na podlagi poraznih posledic Albertvilla sprejeli in potrdili stališče MPC:

»Planinske organizacije UIAA iz alpskih dežel so proti tekmovanjem in komercialnim športnim prireditvam v prosti naravi Alp. Lokalne prireditve za domačine - da! Mednarodne - ne! Gore ne smejo postati objekt komercializacije, koristiljubnega lobija, ki povsod vidi le možnosti izkoriščanja in dobička. Ali so res vsi obiskovalci gora dobrodošli gostje? Ali ne stoje za športnimi tekmovanji v Alpah le hladni interesi sponzorjev in so udeleženci oziroma tekmovalci le orodje za promocijo sponzorjev, kar pa s pristnim in žlahtnim odnosom do gora nima nič skupnega? Nastajajo novi problemi: poleg množičnosti, ki je vedno bolj neobvladljiva, je glavni problem varnost. Te preprosto ni! Tekmovanja in prvenstva morajo biti zaradi sponzorjev v vsakih razmerah. Nesreč je vsako leto več, zavarovanja vedno manj.«

Za konec še slovenski prispevek k športnim prireditvam v gorah ali pod njimi (Planica): horde

pijancev, kričačev, muzikantov, razgrajačev, ki ne gledajo niti prireditve, na katero so se privlekli, kaj šele, da bi kaj vedeli o naravi in okolju!

* * *

Letos je začela MPC direktno sodelovati z Direkcijo B (za okolje in naravne resurse) pri Evropski skupnosti, po novem pri Evropski Uniji (EU). Prvi sestanek na sedežu EU v Bruslju je bil meseca maja kot zaključek tridnevnega srečanja komisije MPC. Sestanek na Direkciji B pri EU je omogočil **Claus Stuffmann**, ki vodi sektor za varstvo narave in varstvo tal. Kaj je bilo dogovorjeno? Stališče MPC: »Investicije v povečanje infrastrukture v gorah - NE, in DA za preusmeritev vseh investicij za ekološko sanacijo obstoječega stanja v gorskem svetu« je sprejela tudi Direkcija B in ga bo upoštevala kot merilo pri dodeljevanju pomoči in kreditov EU pri gospodarjenju z gorskim svetom znotraj Evrope.

Ker meljejo evropski mlini zelo počasi, se ni bati, da bi se morali pri nas kmalu otepati s ponujenimi denarji, ki nam bodo pomagali sanirati stanje v naših gorah. Toda dobro je vedeti, kam in kako je usmerjena okoljevarstvena politika v Bruslju: nekaj zaradi mlajše, ekološko bolj ozaveščene generacije, ki prevzema vplivna mesta v evropski politiki, nekaj zaradi strahu in skrbi, kako bo jutri, nekaj pa zaradi javnega mnenja, ki je naravi in zdravemu okolju vedno bolj naklonjeno, skupaj vzeto pomeni, da bo v gorah vedno manj prostora in možnosti za samovoljne posege tistih, ki jih nikoli niso skrbele posledice in cena posledic njihovih kratkovidnih investicijskih sanj.

RAZISKOVALEC »MOŽA IZ LEDENIKA« DR. CONRAD SPINDLER V SLOVENIJI

ALPSKI ČLOVEK IZ KAMENE DOBE

MARJAN RAZTRESEN

»Pri odkritju mumije iz Oetztskih Alp je zame najpomembnejše in najbolj nenavadno to, da ne gre za mumijo, ki bi jo našli v grobu, kot so vse dosedanje, pa naj bi šlo za tiste iz grobnic v Egiptu ali iz močvirij severne Evrope, ampak za mumijo, ki jo je ledenik ugrabil dobesedno iz sredine življenja, s škornji na nogah, z lokom in puščicami na hrbtu in s kresilnim priborom za pasom,« je letošnjega 4. novembra v Cankarjevem domu v Ljubljani za Planinski vestnik povedal **prof. dr. Conrad Spindler**, ki je imel isti večer v tamkajšnji Kosovelovi dvorani predavanja o »Možu iz ledenika«, »Človeku iz Similauna«, »Oetztski mumiji« ali preprosto Oetziju, kot imenujejo nenavadno arheološko

najdbo izpred dveh let. »To je bil človek, ki je umrl v gorah, ko je bil na višku življenjskih moči,

Conrad Spindler in njegov ljubljanski arheološki kolega in prijatelj Mitja Guštin

